Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 3. septembra 2015 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Štátna pomoc — Stanovenie výpočtu úrokov týkajúcich sa vymáhania pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom — Jednoduché úroky alebo zložené úroky — Vnútroštátna právna úprava odkazujúca v súvislosti s výpočtom úrokov na ustanovenia nariadenia (ES) č. 794/2004 — Rozhodnutie o vymáhaní oznámené pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia“

Vo veci C-89/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Taliansko) zo 14. novembra 2013 a doručený Súdnemu dvoru 21. februára 2014, ktorý súvisí s konaním:

A2A SpA

proti

Agenzia delle Entrate,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory T. von Danwitz (spravodajca), sudcovia C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász a D. Šváby,

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— A2A SpA, v zastúpení: A. Santa Maria, G. Russo Corvace, G. Pizzonia, G. Zoppini a E. Gambaro, avvocati,

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. De Bellis, avvocato dello Stato,

— Európska komisia, v zastúpení: D. Grespan a B. Stromsky, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 26. marca 2015,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: taliančina.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 14 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339) a článkov 9, 11 a 13 nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie (ES) č. 659/1999 (Ú. v. EÚ L 140, s. 1; Mim. vyd. 08/004, s. 3).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou A2A SpA (ďalej len „A2A“) a Agenzia delle entrate (daňový úrad), ktorý sa týka vymáhania pomoci spolu so zloženými úrokmi, ktorá bola vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom rozhodnutím Komisie 2003/193/ES z 5. júna 2002 o štátnej pomoci vo forme oslobodenia od dane a úverov za zvýhodnených podmienok poskytnutých Talianskom podnikom verejnej služby, ktorých väčšinovým akcionárom sú verejné subjekty [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 77, 2003, s. 21).

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 659/1999

3 Odôvodnenie 13 nariadenia č. 659/1999 znie:

„keďže v prípadoch protiprávnej pomoci, ktorá nie je zlučiteľná so spoločným trhom, by sa mala obnoviť efektívna súťaž; keďže na tento účel je potrebné, aby sa pomoc vrátane úrokov bez meškania vrátila; keďže je náležité, aby sa vrátenie realizovalo v súlade s postupmi vnútroštátneho práva; keďže uplatnenie týchto postupov by nemalo brániť okamžitému a efektívnemu vykonaniu rozhodnutia Komisie a obnove efektívnej súťaže; keďže, aby sa dosiahol tento výsledok, členské štáty by mali podniknúť všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie účinnosti rozhodnutia Komisie“.

4 Článok 14 tohto nariadenia, nazvaný „Vymáhanie pomoci“, stanovuje:

„1. Kde sa prijímajú záporné rozhodnutia v prípadoch protiprávnej pomoci, Komisia rozhodne, že daný členský štát podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu (ďalej sa označuje len ako ‚rozhodnutie o vymáhaní‘). Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva spoločenstva.

2. Pomoc, ktorá sa má vymáhať podľa rozhodnutia o vymáhaní, bude zahŕňať úrok s príslušnou sadzbou stanovenou Komisiou. Úrok bude splatný od dátumu, kedy protiprávna pomoc bola k dispozícii príjemcovi, do dátumu jej vymáhania.

3. Bez toho, aby bolo dotknuté akékoľvek nariadenie Súdneho dvora Európskych spoločenstiev podľa článku 185 [ES], vymáhanie sa bude realizovať bez meškania a v súlade s postupmi podľa vnútroštátneho práva daného členského štátu za predpokladu, že umožnia okamžité a účinné vykonanie rozhodnutia Komisie. Na tento účel a v prípade konania na národných súdoch dané členské štáty podniknú všetky potrebné kroky, ktoré sú k dispozícii v ich príslušných právnych systémoch, vrátane predbežných opatrení, bez dopadu na právo spoločenstva.“

Oznámenie Komisie o úrokových sadzbách uplatniteľných v prípade vymáhania protiprávnej pomoci

5 Oznámenie Komisie o úrokových sadzbách uplatniteľných v prípade vymáhania protiprávnej pomoci [*neoficiálny preklad*] uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* 8. mája 2003 (Ú. v. ES C 110, s. 21) stanovuje:

„…

V rámci postupu lojálnej spolupráce medzi Komisiou a členskými štátmi pri vykonávaní niektorých rozhodnutí o vymáhaní vzniká otázka, či tieto úroky majú byť jednoduché alebo zložené…. Vzhľadom na cieľ vymáhania protiprávnej pomoci a jeho dôležitosť v systéme kontroly štátnej pomoci upravenom v Zmluve o ES Komisia považuje za naliehavé, aby objasnila svoje stanovisko v tejto súvislosti.

…

Podľa trhovej praxe by sa bežne vypočítal jednoduchý úrok, ak príjemca prostriedkov nevyužil sumu úroku pred koncom obdobia, napríklad keď sa úrok platí len na konci obdobia; naopak zložené úroky sa bežne vypočítajú vtedy, ak sa možno domnievať, že za každý rok (alebo za každé obdobie) sa príjemcovi vyplatí suma úrokov, čím sa navršuje suma kapitálu, ktorý na začiatku získal. V tomto prípade príjemca poberá úrok z úrokov vyplatených za každé obdobie.

… Bez ohľadu na rôznorodosť situácií sa teda zdá, že účinkom protiprávnej pomoci je poskytnutie finančných prostriedkov príjemcovi za podmienok podobných strednodobým bezúročných pôžičkám. Preto sa použitie zložených úrokov zdá byť nevyhnutné, aby finančné výhody vyplývajúce z takejto situácie boli úplne eliminované.

V súlade s vyššie uvedeným Komisia informuje členské štáty a dotknuté osoby, že vo všetkých budúcich rozhodnutiach, ktorými nariadi vymáhanie protiprávnej pomoci, uplatní zloženú referenčnú sadzbu na výpočet ekvivalentu subvencie regionálnej pomoci. Podľa bežnej trhovej praxe sa tento zložený úrok vypočítava na ročnom základe. Komisia očakáva, že členské štáty budú rovnako uplatňovať zložený úrok pri všetkých prebiehajúcich výkonoch rozhodnutí o vymáhaní, ibaže by to bolo v rozpore s niektorou zo všeobecných zásad práva Spoločenstva.“ [*neoficiálny preklad*]

Nariadenie č. 794/2004

6 Články 9 a 11 nariadenia č. 794/2004 nachádzajúce sa v jeho kapitole V sa týkajú úrokových sadzieb pre vymáhanie protiprávnej pomoci.

7 Článok 9 tohto nariadenia s názvom „Spôsob stanovenia úrokovej sadzby“ stanovuje:

„1. Ak v osobitnom rozhodnutí nie je ustanovené inak, úrokovou sadzbou, ktorá má byť použitá pre vymáhanie štátnej pomoci, poskytnutej v rozpore s článkom 88 ods. 3 Zmluvy, bude ročná percentuálna sadzba, určená pre každý kalendárny rok.

Bude vypočítaná na základe priemeru päťročných medzibankových swapových sadzieb za september, október a november predchádzajúceho roka, plus 75 základných bodov. V dostatočne odôvodnených prípadoch môže Komisia zvýšiť sadzbu o viac ako 75 základných bodov pre jeden alebo viacero členských štátov.

2. Ak sa posledný trojmesačný priemer dostupných päťročných medzibankových swapových sadzieb, plus 75 základných bodov, líši od platnej úrokovej sadzby pre vymáhanie štátnej pomoci o viac ako 15 %, Komisia prepočíta platnú úrokovú sadzbu.

Nová sadzba sa bude uplatňovať od prvého dňa mesiaca, nasledujúceho po jej prepočítaní Komisiou. Komisia bude listom informovať členské štáty o prepočítaní sadzby a o dátume, od ktorého sa uplatňuje.

3. Úroková sadzba bude stanovená pre každý členský štát samostatne, alebo pre dva alebo viacero členských štátov spoločne.

4. Ak nebudú existovať spoľahlivé alebo rovnocenné údaje, alebo nastanú mimoriadne okolnosti, Komisia môže v úzkej spolupráci s príslušným (-i) členským (-i) štátom (-mi) stanoviť úrokovú sadzbu pre vymáhanie štátnej pomoci pre jeden alebo viacero členských štátov na základe inej metódy a na základe informácií, ktoré má k dispozícii.“

8 Článok 11 nariadenia č. 794/2004 s názvom „Spôsob použitia úrokov“ vo svojom odseku 2 uvádza:

„Úroková sadzba bude používaná na zostavenom základe (ods. 1) až do dňa vrátenia pomoci. Úroky, ktoré vznikli v predchádzajúcom roku, budú úročené v každom nasledujúcom roku.“

9 Článok 13 prvý odsek nariadenia č. 794/2004 stanovuje, že toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiaty deň odo dňa jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Keďže toto nariadenie bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* 30. apríla 2004, nadobudlo účinnosť 20. mája 2004. Podľa článku 13 piateho odseku tohto nariadenia sa jeho článok 11 uplatňuje v súvislosti s každým rozhodnutím o vymáhaní oznámeným po dni nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia.

Rozhodnutie 2003/193

10 Dňa 5. júna 2002 Komisia prijala rozhodnutie 2003/193, ktoré bolo doručené Talianskej republike 7. júna 2002. V článku 2 tohto rozhodnutia Komisia konštatovala, že oslobodenie spoločností od daní, ktoré Talianska republika priznala kapitálovým spoločnostiam, v ktorých majú väčšinu verejnoprávni akcionári dotknutí týmto článkom, predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES, ktorá je nezlučiteľná so spoločným trhom.

11 Podľa článku 3 tohto rozhodnutia:

„Taliansko prijme všetky opatrenia nevyhnutné na to, aby od príjemcu vymohlo protiprávne poskytnutú pomoc uvedenú v článku 2.

K vymáhaniu pomoci dochádza bezodkladne podľa vnútroštátnych postupov, pokiaľ tieto umožňujú účinný a okamžitý výkon rozhodnutia.

Pomoc, ktorá sa má vymôcť, zahŕňa úroky odo dňa, keď príjemca prijal protiprávnu pomoc, až do dňa jej skutočného vrátenia. Úroky sa vypočítajú na základe referenčnej sadzby na výpočet ekvivalentu subvencie regionálnej pomoci.“ [*neoficiálny preklad*]

Talianske právo

12 Článok 1283 Občianskeho zákonníka stanovuje:

„Ak neexistuje iná prax, zo splatných úrokov môžu vznikať úroky iba odo dňa podania súdneho návrhu alebo účinkom dohody uzatvorenej po splatnosti týchto úrokov a v každom prípade, iba ak ide o úroky dlžné aspoň šesť mesiacov.“

13 Zákonný dekrét č. 185 o mimoriadnych opatreniach na podporu rodiny, práce, zamestnanosti a podnikov, ako aj na opätovné vymedzenie národného strategického rámca v kontexte boja proti kríze (decreto-legge n. 185 – Misure urgenti per il sostegno a famiglie, lavoro, occupazione e impresa e per ridisegnare in funzione anti-crisi il quadro strategico nazionale) z 29. novembra 2008, ktorý bol zmenený na zákon a zmenený a doplnený zákonom č. 2 z 28. januára 2009 (ďalej len „zákonný dekrét č. 185/2008“), vo svojom článku 24 nazvanom „Výkon európskych rozhodnutí o vymáhaní protiprávnej štátnej pomoci“ v odseku 4 stanovuje, že:

„Úroky uvedené v odseku 2 sa vypočítajú podľa ustanovení uvedených v kapitole V nariadenia… č. 794/2004…“

14 Článok 36 uvedeného zákonného dekrétu stanovuje jeho nadobudnutie účinnosti na deň uverejnenia v *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*. K tomuto uverejneniu došlo 29. novembra 2008.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

15 A2A je spoločnosť, ktorá vznikla zlúčením spoločností ASM Brescia SpA a AEM SpA. Týmto spoločnostiam bolo priznané trojročné oslobodenie od dane z príjmu právnických osôb, ktoré Talianska republika priznala spoločnostiam, v ktorých majú väčšinu verejnoprávni akcionári. Vo svojom rozhodnutí 2003/193, oznámenom Talianskej republike 7. júna 2002, sa Komisia domnievala, že takéto oslobodenie predstavuje štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom.

16 Súdny dvor v rozsudku Komisia/Taliansko (C-207/05, EU:C:2006:366, bod 54) rozhodol, že Talianska republika si tým, že neprijala v stanovenej lehote opatrenia nevyhnutné na vymáhanie pomoci, ktorá bola rozhodnutím 2003/193 vyhlásená za protiprávnu a nezlučiteľnú so spoločným trhom, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z tohto rozhodnutia.

17 V nadväznosti na tento rozsudok Talianska republika s cieľom upraviť vymáhanie predmetnej pomoci prijala článok 1 zákonného dekrétu č. 10 o ustanoveniach na vykonanie záväzkov voči Spoločenstvu a medzinárodných záväzkov (decreto-legge n. 10 – Disposizioni volte a dare attuazione ad obblighi comunitari ed internazionali) z 15. februára 2007, ktorý bol zmenený na zákon a súčasne zmenený a doplneným zákonom č. 46 zo 6. apríla 2007 (ďalej len „zákonný dekrét č. 10/2007“), a nazvala ho „Výkon rozsudku Súdneho dvora Európskych spoločenstiev z 1. júna 2006 vo veci C-207/05. Výkon rozhodnutia Komisie 2003/193/ES z 5. júna 2002. Konanie o porušení článku 228 Zmluvy o ES č. 2006/2456“, článok 24 zákonného dekrétu č. 185/2008 a článok 19 zákonného dekrétu č. 135 o naliehavých ustanoveniach na vykonanie záväzkov voči Spoločenstvu, ako aj rozsudkov Súdneho dvora Európskych spoločenstiev (decreto-legge n. 135 – Disposizioni urgenti per l'attuazione di obblighi comunitari e per l'esecuzione di sentenze della Corte di giustizia delle Comunità europee) z 25. septembra 2009, ktorý bol zmenený na zákon a súčasne zmenený a doplneným zákonom č. 166 z 20. novembra 2009.

18 Agenzia delle entrate zaslala spoločnosti A2A v priebehu roku 2009 daňový výmer s cieľom vymôcť dlžné sumy dane z právnických osôb, ktoré ASM Brescia SpA a AEM SpA neuhradili z dôvodu oslobodenia priznaného Talianskou republikou. Tieto daňové výmery požadovali okrem zaplatenia sumy 170 miliónov eur ako istiny aj zaplatenie sumy 120 miliónov eur ako úrokov vypočítaných na zloženom základe.

19 A2A podala žalobu proti uvedeným daňovým výmerom. Na vnútroštátnom súde Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd) tvrdí, že článok 24 ods. 4 zákonného dekrétu č. 185/2008 je v rozpore s právom Únie. Na účely výpočtu úrokov totiž toto ustanovenie odkazuje na články 9 a 11 nariadenia č. 794/2004, hoci toto nariadenie sa podľa svojho článku 13 piateho odseku neuplatňuje *ratione temporis* na rozhodnutie 2003/193, ktoré bolo Talianskej republike doručené pred nadobudnutím účinnosti uvedeného nariadenia.

20 Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátny súd v tomto ohľade s odkazom na rozsudok Komisia/Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, bod 46) uvádza, že ani právo Únie, ani judikatúra Súdneho dvora v okamihu prijímania rozhodnutia 2003/193 nespresňovali, že úroky, ktoré sa budú uplatňovať pri vymáhaní štátnej pomoci uvedenej v tomto rozhodnutí, by sa mali vypočítavať na zloženom základe. Vnútroštátny súd dopĺňa, že prax Komisie v tej dobe spočívala v odkazovaní na ustanovenia vnútroštátneho práva. Talianske právo podľa článku 1282 Občianskeho zákonníka uplatňovalo jednoduché úroky a pripúšťalo uplatnenie zložených úrokov na peňažné záväzky len za podmienok stanovených v článku 1283 Občianskeho zákonníka, teda podmienok, ktoré by neboli splnené v prípade vymáhania pomoci dotknutej vo veci samej.

21 Za týchto okolností si Corte suprema di cassazione kladie otázku, či právo Únie bráni takému vnútroštátnemu ustanoveniu, ako je článok 24 ods. 4 zákonného dekrétu č. 185/2008, alebo či umožňuje stanoviť uplatnenie zložených úrokov na vymáhanie štátnej pomoci napriek tomu, že dotknuté rozhodnutie o vymáhaní bolo doručené pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 794/20004.

22 Vzhľadom na tieto úvahy vnútroštátny súd rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Majú sa článok 14 nariadenia [č. 659/1999] a články 9, 11 a 13 nariadenia [č. 794/2004] vykladať tak, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá vo vzťahu k vymáhaniu štátnej pomoci, vyplývajúcemu z rozhodnutia Komisie oznámeného 7. júna 2002 stanovuje, že úroky sa určujú na základe ustanovení kapitoly V nariadenia [č. 794/2004] (a najmä jeho článkov 9 a 11), teda s uplatnením úrokovej sadzby založenej na režime zložených úrokov?“

O prejudiciálnej otázke

23 Svojou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či právo Únie, osobitne článok 14 nariadenia č. 659/1999, ako aj články 11 a 13 nariadenia č. 794/2004 bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je článok 24 ods. 4 zákonného dekrétu č. 185/2008, ktorá prostredníctvom odkazu na nariadenie č. 794/2004 ukladá uplatnenie zložených úrokov na vymáhanie štátnej pomoci vyhlásenej za nezlučiteľnú so spoločným trhom napriek tomu, že rozhodnutie, ktorým bola táto pomoc vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom a ktorým sa nariadilo vymáhanie pomoci, bolo prijaté a oznámené dotknutému členskému štátu pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia.

24 Na úvod treba konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania odkazuje nielen na článok 24 ods. 4 zákonného dekrétu č. 185/2008, ale aj na článok 1 zákonného dekrétu č. 10/2007, ako aj na článok 19 zákonného dekrétu č. 135 z 25. septembra 2009, uvedených v bode 17 tohto rozsudku. Vnútroštátny súd uvádza, že v časti relevantnej pre vec samu majú článok 1 ods. 3 zákonného dekrétu č. 10/2007 a článok 24 ods. 4 zákonného dekrétu č. 185/2008 rovnaké znenie.

25 Návrh na začatie prejudiciálneho konania jasne neuvádza, ktoré z týchto ustanovení sa uplatňuje vo veci samej. Len konštatuje, že rozsudok, ktorý je predmetom sporu pred vnútroštátnym súdom, sa opiera o domnienku, že „výpočet úrokov na zloženom základe je správny, pokiaľ bol vykonaný v súlade s článkom 24 ods. 4 zákonného dekrétu č. 185/2008“. Za týchto okolností je namieste vychádzať z predpokladu, podľa ktorého sa na vec samu uplatňuje toto ustanovenie, čo musí overiť vnútroštátny súd.

26 Podľa článku 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999, ak sa v prípade protiprávnej pomoci prijímajú záporné rozhodnutia, Komisia rozhodne, že príslušný členský štát podnikne všetky nevyhnutné opatrenia, aby pomoc vymohol od príjemcu. Vymáhaná pomoc na základe rozhodnutia o vymáhaní zahŕňa v súlade s článkom 14 ods. 2 tohto nariadenia úroky. Toto posledné uvedené ustanovenie však nespresňuje, či sa tieto úroky musia uplatňovať na jednoduchom základe alebo na zloženom základe.

27 V tomto ohľade treba v prvom rade uviesť, že hoci článok 11 ods. 2 nariadenia č. 794/2004 stanovuje, že úroková sadzba bude používaná na zloženom základe až do dňa vrátenia pomoci a že úroky, ktoré vznikli v predchádzajúcom roku, budú úročené v každom nasledujúcom roku, je napriek tomu namieste konštatovať, že toto ustanovenie sa v súlade s článkom 13 piatym odsekom tohto nariadenia uplatní len na rozhodnutia o vymáhaní oznámené po dátume nadobudnutia účinnosti uvedeného nariadenia, teda po 20. máji 2004.

28 V dôsledku toho, keďže rozhodnutie 2003/193, ktoré vyhlásilo za nezlučiteľnú so spoločným trhom pomoc, ktorá je predmetom vymáhania vo veci samej, bolo oznámené Talianskej republike 7. júna 2002, teda pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 794/2004, článok 11 ods. 2 tohto nariadenia nie je ako taký uplatniteľný *ratione temporis* na vec samu.

29 Pokiaľ ide v druhom rade o otázku, ktorá právna úprava je uplatniteľná pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 794/2004 na účely určenia, či majú byť úroky jednoduché alebo zložené, treba pripomenúť, že v rozsudku Komisia/Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, bod 46) Súdny dvor konštatoval, že ku dňu prijatia dotknutého rozhodnutia vo veci, ktorá viedla k tomuto rozsudku, teda k 12. júlu 2000, ani právo Spoločenstva, ani judikatúra Súdneho dvora či Súdu prvého stupňa nespresňovali, či sa úroky, ktoré musí zahŕňať vymáhaná pomoc, majú počítať na jednoduchom alebo na zloženom základe. V prípade neexistencie ustanovení práva Únie v dotknutej oblasti sa Súdny dvor domnieval, že prax Komisie, bližšie špecifikovaná najmä v jej liste členským štátom SG (91) D/4577 zo 4. marca 1991, spájala otázku stanovenia úrokov s procesnými postupmi vymáhania a odkazovala v tomto ohľade na vnútroštátne právo (rozsudok Komisia/Département du Loiret, C-295/07, EU:C:2008:707, body 82 až 84).

30 Až vo svojom oznámení o úrokových sadzbách uplatniteľných v prípade vymáhania protiprávnej pomoci uverejnenom 8. mája 2003 Komisia výslovne uviedla, že bude uplatňovať zloženú úrokovú sadzbu vo všetkých rozhodnutia ukladajúcich vymáhanie protiprávnej pomoci, ktoré prípadne prijme v budúcnosti (rozsudok Komisia/Département du Loiret, C-295/07, EU:C:2008:707, bod 46), a že očakáva od členských štátov, že pri výkone rozhodnutí o vymáhaní budú uplatňovať zložené úroky.

31 Pokiaľ ide o rozhodnutie 2003/193, toto rozhodnutie vo svojom článku 3 ods. 2 vyžaduje, aby k vymáhaniu pomoci dochádzalo bezodkladne podľa vnútroštátnych postupov, pričom sa však neuvádzajú spresnenia k otázke, či sa tieto úroky majú uplatňovať na jednoduchom alebo zloženom základe.

32 Keďže toto rozhodnutie bolo oznámené Talianskej republike 7. júna 2002, teda pred zmenou praxe Komisie, o ktorej informovala vo svojom oznámení o úrokových sadzbách uplatniteľných v prípade vymáhania protiprávnej pomoci, je potrebné na základe judikatúry obsiahnutej v rozsudku Komisia/Département du Loiret (C-295/07, EU:C:2008:707) dospieť k záveru, že v takomto prípade je potrebné určiť na základe vnútroštátneho práva, či sa úroková sadzba má uplatňovať na jednoduchom alebo na zloženom základe.

33 V tomto ohľade vnútroštátny súd v návrhu na začatie prejudiciálneho konania uvádza, že znenie článku 24 ods. 4 zákonného dekrétu č. 185/2008 odkazuje výlučne na kapitolu V nariadenia č. 794/2004, a nie na jeho kapitolu VI, ktorá obsahuje prechodné ustanovenia článku 13, takže uvedený odkaz na základe vnútroštátneho práva nepodlieha časovému obmedzeniu uvedenému v tomto článku.

34 Článok 24 ods. 4 zákonného dekrétu č. 185/2008, takto vykladaný vnútroštátnym súdom, nemožno považovať za v rozpore s článkom 13 nariadenia č. 794/2004. Hoci totiž tento posledný uvedený článok stanovuje vo svojom prvom odseku dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia a spresňuje vo svojom piatom odseku, že článok 11 ods. 2 uvedeného nariadenia, týkajúci sa výpočtu úrokov na zloženom základe, sa výlučne uplatňuje na rozhodnutia o vymáhaní oznámené po dátume nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, z takéhoto obmedzenia uplatnenia *ratione temporis*

nariadenia č. 794/2004 však napriek tomu nemožno vyvodiť zásadu zakazujúcu členským štátom, ktoré jediné majú ku dňu prijatia rozhodnutia 2003/193 právomoc stanoviť základ pre výpočet úrokov, aby prijali právnu úpravu skôr v jednom než druhom smere. Článok 13 nariadenia č. 794/2004 teda nezavádza pravidlo zákazu retroaktivity, ktoré by sa uplatňovalo na vnútroštátne právne úpravy pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 794/2004.

35 V treťom rade je potrebné zdôrazniť, že zákonný dekrét č. 185/2008 úpravou spôsobov výpočtu úrokov uplatňujúcich sa pri vymáhaní štátnej pomoci vyhlásenej za nezlučiteľnú so spoločným trhom sleduje najmä vykonanie článku 3 rozhodnutia 2003/193. Takto vykonáva článok 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999. Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že pokiaľ členské štáty prijmú opatrenia, ktorými vykonávajú právo Únie, sú povinní rešpektovať všeobecné zásady tohto práva (rozsudok Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, bod 125).

36 Medzi týmito všeobecnými zásadami sa nachádzajú najmä zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery.

37 V tomto ohľade treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora, hoci zásada právnej istoty bráni retroaktívnemu uplatneniu nariadenia, konkrétne na situáciu, ktorá nastala pred nadobudnutím jeho účinnosti, a to bez ohľadu na prípadné priaznivé alebo nepriaznivé účinky takéhoto uplatnenia pre dotknutú osobu, táto zásada vyžaduje, aby bol každý skutkový stav, ak nie je výslovne stanovené inak, riadne posúdený vo svetle účinných právnych noriem. Ak je však novoprijatý zákon účinný len do budúcnosti, uplatní sa, okrem výnimiek, aj na budúce následky situácií, ktoré vznikli počas účinnosti predchádzajúceho zákona (pozri v tomto zmysle rozsudok Bavaria, C-120/08, EU:C:2010:798, body 40, 41 a citovanú judikatúru).

38 Rovnako tiež, ako vyplýva z ustálenej judikatúry Súdneho dvora, rozsah pôsobnosti zásady ochrany legitímnej dôvery nemôže byť rozšírený do tej miery, aby vo všeobecnosti bránil uplatneniu novej právnej úpravy na budúce účinky situácií, ktoré vznikli za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy (rozsudok Stadt Papenburg, C-226/08, EU:C:2010:10, bod 46 a citovaná judikatúra).

39 V prejednávanej veci je namieste pripomenúť, že uplatnenie zložených úrokov bolo zavedené vnútroštátnou právnou úpravou uvedenou v bodoch 24 a 25 tohto rozsudku. Pred nadobudnutím účinnosti tejto právnej úpravy talianske právo uplatňovalo v súlade s článkom 1282 Občianskeho zákonníka jednoduché úroky.

40 Stanovením uplatnenia zložených úrokov pri vymáhaní pomoci vyhlásenej za nezlučiteľnú so spoločným trhom rozhodnutím 2003/193 zákonný dekrét č. 185/2008 nemá nijaký retroaktívny účinok, pričom sa obmedzuje na uplatnenie novej právnej úpravy na budúce účinky situácií, ktoré vznikli za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy.

41 Na jednej strane totiž článok 36 zákonného dekrétu č. 185/2008 stanovuje jeho nadobudnutie účinnosti na deň uverejnenia v *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*, ku ktorému došlo 29. november 2008, aby tento zákonný dekrét nenadobudol účinnosť pred dňom jeho uverejnenia. Na druhej strane daňové výmery stanovujúce uplatnenie úrokov na zloženom základe boli spoločnosti A2A doručené až po nadobudnutí účinnosti tohto zákonného dekrétu. Keďže pomoc vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom dotknutá vo veci samej nebola vymáhaná, ani nebola predmetom daňového výmeru v deň nadobudnutia účinnosti uvedeného zákonného dekrétu, nemožno tento zákonný dekrét považovať za majúci účinky na situáciu, ktorá vznikla skôr.

42 Ďalej vzhľadom na významnú dobu, ktorá uplynula medzi prijatím rozhodnutia 2003/193, ktorým Komisia žiadala o vymáhanie štátnej pomoci dotknutej vo veci samej, teda 5. júnom 2002, a vydaním v priebehu roku 2009 daňových výmerov s cieľom zabezpečiť účinné vymoženie tejto pomoci, je

namieste domnievať sa, že uplatnenie zložených úrokov predstavuje osobitne primeraný prostriedok na elimináciu konkurenčnej výhody protiprávne priznanej podnikom, ktoré boli príjemcami tejto štátnej pomoci.

43 V dôsledku toho všeobecné zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, ako je zákonný dekrét č. 185/2008 dotknutý vo veci samej.

44 Pokiaľ ide na poslednom mieste o otázku predloženú spoločnosťou A2A v jej písomných pripomienkach, či zákonný dekrét č. 185/2008 porušuje zásadu rovnosti zaobchádzania, treba uviesť, že podľa ustálenej judikatúry je namieste preskúmať len tie ostatné otázky predložené Súdnemu dvoru účastníkmi konania vo veci samej, ktoré sú predmetom návrhu vnútroštátneho súdu na začatie prejudiciálneho konania (pozri v tomto zmysle rozsudok Kersbergen-Lap a Dams-Schipper, C-154/05, EU:C:2006:449, body 21 a 22, ako aj citovanú judikatúru).

45 Je však nesporné, že vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania túto otázku nepredložil.

46 V každom prípade Súdny dvor nemá k dispozícii dôkazy, ktoré by mu umožnili overiť, či sa A2A snaží dovolať uplatnenia vnútroštátnej rozhodovacej praxe, ktorá by mohla naraziť na zásadu zákonnosti. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora však zásada rovnosti zaobchádzania musí byť v súlade so zásadou zákonnosti, podľa ktorej sa nikto nemôže vo svoj prospech dovolávať nezákonnosti, ku ktorej došlo v prospech inej osoby (rozsudok The Rank Group, C-259/10 a C-260/10, EU:C:2011:719, bod 62 a citovaná judikatúru).

47 Súdny dvor preto nie je spôsobilý na preskúmanie tvrdenia predloženého spoločnosťou A2A, ktoré sa týka prípadnej nerovnosti zaobchádzania v rozpore so zásadou zákazu diskriminácie.

48 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je namieste odpovedať na položenú otázku tak, že článok 14 nariadenia č. 659/1999, ako aj články 11 a 13 nariadenia č. 794/2004 nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je článok 24 ods. 4 zákonného dekrétu č. 185/2008, ktorá prostredníctvom odkazu na nariadenie č. 794/2004 ukladá uplatnenie zložených úrokov na vymáhanie štátnej pomoci napriek tomu, že rozhodnutie, ktorým bola táto pomoc vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom a ktorým sa nariadilo vymáhanie pomoci, bolo prijaté a oznámené dotknutému členskému štátu pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia.

O trovách

49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 14 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES, ako aj články 11 a 13 nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie (ES) č. 659/1999, nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je článok 24 ods. 4 zákonného dekrétu č. 185 z 29. novembra 2008 o mimoriadnych opatreniach na podporu rodiny, práce, zamestnanosti a podnikov, ako aj na opätovné vymedzenie národného strategického rámca v kontexte boja proti kríze, ktorý bol zmenený na zákon a súčasne zmenený a doplnený zákonom č. 2 z 28. januára 2009, teda takej právnej úprave, ktorá prostredníctvom odkazu na nariadenie č. 794/2004 ukladá uplatnenie

zložených úrokov na vymáhanie štátnej pomoci napriek tomu, že rozhodnutie, ktorým bola táto pomoc vyhlásená za nezlučiteľnú so spoločným trhom a ktorým sa nariadilo vymáhanie pomoci, bolo prijaté a oznámené dotknutému členskému štátu pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia.

Podpisy